

Vaste commissie Defensie
T.a.v. mevr. De Vries
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Overleg Zeeuwse Overheden
Kanaalweg 1
4337 PA Middelburg
088 2461700
info@regiobureauzld.nl
www.samenzeeland.nl

Middelburg, vrijdag 19 juni 2020

Betreft: Vervanging Nederlandse Onderzeeboten

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor Defensie,

Op 25 juni aanstaande vergadert u tijdens het Algemeen Overleg Materieel Defensie, onder andere over de vervanging van de Nederlandse onderzeeboten. Gemeente Vlissingen en de andere Zeeuwse overheden die vertegenwoordigd zijn in het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) vragen uw aandacht voor het grote belang voor Vlissingen, Zeeland en de Nederlandse marinebouwcluster van een order voor onderzeeboten, met daarin een prominente rol voor Damen Schelde Naval Shipbuilding (DSNS) als hoofdaannemer. Nu de coronacrisis tot een zorgwekkende economische crisis leidt, ook voor de maritieme sector, roepen wij u op om niet tot 2022 te wachten maar om een besluit over en investeringen in de onderzeeboten naar voren te halen. De landelijke Stichting Nederland Maritiem Land deed een vergelijkbaar verzoek eerder ook al in een brief van 29 april jongstleden, als uitwerking van een maritiem herstelplan. Vlissingen en Zeeland staan in ieder geval klaar om aan deze internationale taak invulling te geven.

Al decennialang is in Nederland een omvangrijk en op elkaar ingewerkt marinebouwcluster aanwezig. Een prominente rol in deze cluster wordt ingevuld door de enige marinebouwwerf van Nederland, DSNS uit Vlissingen. DSNS ontwerpt al jaren hoogwaardige marineschepen en heeft als hoofdaannemer diverse complexe marinebouwprojecten geleid. DSNS is ook huisleverancier van de Koninklijke Marine. De kern van deze cluster bestaat verder uit Thales Nederland, RH Marine, TNO en MARIN. Rond deze kern zijn zo'n 145 (MKB) bedrijven betrokken partijen. Decennialang is in Vlissingen en in de rest van Nederland dus enorm veel expertise opgebouwd met de bouw van marineschepen, zowel voor

nationale als voor internationale defensies. DSNS speelt dan ook een zeer belangrijke rol voor onze regionale economie en voor onze maritieme identiteit.

Vanaf begin maart dit jaar werd Nederland opgeschrikt door de coronacrisis. Deze leidt op dit moment tot een zorgwekkende economische crisis. Kleine en grote bedrijven in Nederland doen inmiddels een beroep op overheidssteun. Ook de maritieme sector heeft het zwaar en het is de verwachting dat met name de maakindustrie het de komende tijd stevig voor haar kiezen krijgt. Dit komt vooral omdat deze maritieme sector laat-cyclisch is. In dat kader zond de Stichting Nederland Maritiem Land (NML) op 29 april jongstleden een brief aan onder andere de minister-president en diverse ministers en staatssecretarissen, alsmede aan de voorzitter van de Tweede Kamer, waarin aandacht gevraagd wordt voor een maritiem herstelplan. Dat herstelplan bestaat uit vier punten; één van die vier punten is het naar voren halen van investeringen in onder andere de marinebouw. Met die maatregel kan een voor Nederland strategische bedrijfstak op eigen kracht de huidige crisis overleven, zonder massaontslagen of terugval op steunpakketten.

Vlissingen, Zeeland en andere regio's zijn enorm gebaat bij het naar voren halen van de order voor de Nederlandse onderzeeboten, met daarin een prominente rol voor DSNS als hoofdaannemer. Bouw van deze hoog specialistische boten in Vlissingen betekent voor de regio Zeeland voor meer dan 3.500 manjaren aan direct werk. Dit zorgt voor bestendinging, versterking en stabiliteit met een aantrekkelijke kracht van met name vakmensen in de leeftijdscategorie van 25 tot 45 jaar naar onze regio. In Vlissingen en in Zeeland is tegelijkertijd ook sprake van een uitstekende kennis- en fysieke infrastructuur voor de bouw van de nieuwe onderzeeboten en deze zal met een nieuwe order, zo is de verwachting, alleen maar verder versterkt worden. De order zal de economische en kennisstructuur van onze regio dan ook een enorme impuls geven. Voor nieuwe werknemers is er daarnaast voldoende ruimte voor aantrekkelijke huisvesting, onderwijs, zorg, sport en recreatie, ook in coronatijd. Een order voor Nederlandse onderzeeboten zal tenslotte ook de eeuwenlange band tussen Vlissingen en de Koninklijke Marine verder bestendigen.

Projectmanagement, engineering en toelevering door maritieme bedrijven in andere delen van Nederland biedt aansluitend nog eens vele duizenden manjaren aan werk. En met de rol van *launching customer* biedt de overheid de hele Nederlandse marinebouwcluster een waardevolle basis voor toekomstige export met nog meer langjarige werkgelegenheid en toegevoegde waarde. Dat geldt ook voor de bedrijven en kennisinstituten die aangesloten zijn bij het "Dutch Underwater Knowledge Centre".

Al met al pleiten wij ervoor dat

- a. niet gewacht wordt tot 2022 voor het gunnen van een contract voor de bouw van Nederlandse onderzeeboten maar dat dit besluit en daarmee samenhangende investering door de Nederlandse overheid in deze coronatijd naar voren worden gehaald.

- b. in de internationale samenwerking sprake is van een volwaardige rol voor DSNS als Nederlandse hoofdaannemer. Alleen op die manier kan ons inziens de Nederlandse marinebouwcluster optimaal ingezet worden waarbij sprake is van structurele werkgelegenheid in Vlissingen, in Zeeland en bij toeleveranciers in de rest van Nederland.

Wij betuigen met onze brief ook adhesie aan andere brieven van vergelijkbare strekking van de uiteenlopende werkgeversorganisaties, vakbonden, regionale samenwerkingsverbanden en provincies.

Hoogachtend,

Namens het Overleg Zeeuwse Overheden

Voorzitter Overleg Zeeuwse Overheden, de heer drs. J.M.M. Polman

